

Ikonkunstneren Mogens Leander

Kunstavisen
2002

Røde kinder, hævede øjenbryn og stramme læber benyttes stadig, når meninger om kirkekunst brydes, imens har ikonmanden fra Kolding flyttet grænser.

I sandhedens interesse skal vi i debatterne om kirkekunst holde fast i det faktum, at hver gang vore kirker åbnes for en kirkelig handling, træder menigheden også ind i Danmarks største permanente kunstudstilling. Glemme må vi heller ikke, at opfattelsen af og holdningerne til kirkernes udsmykning har ændret sig gennem tiderne. Vi er her inde i en meningszone, der ofte giver anledning til megen palavar og debat. Ord om forstoppelse og dødhed er røget gennem luften, fordi afstanden i holdningerne til, hvad kunst i kirken må og kan være, har været næsten umulig at slå bro over. Akademiraadets Udvalg for Kirkekunst er i den sammenhæng en tung størrelse for det lokale demokrati, menighedsrådene. Indtil 1992 skulle alle beslutninger om kirkernes kunstneriske udsmykning godkendes af overordnede kirkelige myndigheder, som i sagsbehandlingen rådførte sig med Akademiraadets Udvalg for Kirkekunst. I 1992 fik menighedsrådene imidlertid mulighed for selv at afgøre spørgsmål om løse kunstgenstande, som det så firkantet er udtrykt i lovstoffet for de dele. Det var en klog beslutning, der her blev truffet. Landet over har der nu i ti år været ført ægte og nære dialoger kunstnere, præster og medlemmer af menighedsråd imellem og til glæde og gavn for alle parter. Det har betydet stærke og markante ophængninger både i vore gamle kirker og nye kirkebygninger.

Ikonmanden fra Kolding

En af de danske kunstnere, der har været med til at sætte dagsordenen for kirkekunst i de seneste år, er den 54-årige maler og grafiker Mogens Leander, uddannet litograf og grafiker og med dyb indsigt i både stentryk og de muligheder computeren giver ham. Vi var nogle få fra de her kanter, der udmærket godt kendte Mogens Leanders små kassebilleder fra omkring 1990, men det store publikum fanger han i 1995 med udstillingen Graphical Icons på Koldinghus Slot. Udstillingen blev en tordnende succes både i anmeldelser og salg. Men lige så afgørende var, at Mogens Leander kom i forbindelse med blandt andre menighedsrådet fra Islev Kirke ved København med henblik på en udstilling. I et år arbejdede han frem mod ferniseringen, der fandt sted i Islev Kirke i december 1996, og igen vakte Mogens Leander stor interesse. Andre menighedsråd og institutioner ønskede at vise udstillingen Exodus, som han kaldte den efter 2. Mosebog og israliternes udvandring fra Egypten. Exodus har siden været vist i 25 kirker og 5 museer og har ført til, at mange kirker nu i udsmykningen har værker af Mogens Leander.

Oldgammelt billedsprog

Mogens Leander har med sine ikoner fornyet et ældgammelt billedsprog. På tykke træplader påført dæmpede farver arbejder han med fragmenter af gotisk skrift fra gamle Bibler og bønnebøger, sølv og bronze eller kobber fra et gammelt kirketag. Tingene bliver ofte forarbejdet, oxyderet, olieret, indfarvet og bemalet. Mogens Leander er på en gang både dristig og afdæmpet i sit formsprog, han ved og erkender, at han med sine værker er på hellig grund for mange mennesker og inde i en tusindårig gammel tradition, hvor ikoner er symboler på selve menneskelivet. Mogens Leander kan hos beskueren i sine værker fremkalde lange erindringsbilleder fra såvel bibeltekster som de kirkelige handlinger, vi deltager i gennem vort liv. Han går undertiden tæt på i sit sprog, men altid uden at befamle og bestemme, og på en særegen måde opfordrer han til fordybelse og bliver en åndelig oase i samklang med anden kirkekunst, der er mange hundrede år ældre. I min geografiske nærhed er Mogens Leander repræsenteret i en ny kirke i Aabenraa, Høje Kolstrup Kirke, og i den gamle middelalderkirke i Nustrup her tæt ved Vojens. Så jeg kan jo sagtens. Mogens Leander er også at finde på Galleri Epoke, Galleri Rasmus, Galleri Novanta Nove i Amsterdam, og Exodus er stadig på vandring, se den og brug den, hvis du får muligheden. Selv bor ikonmanden i Kolding.

http://netgallery.dk/kunstavisen/artikler/artikel_2002_01_3.asp